

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gid. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
1krat napisana,
od vrste 15 kr.

Narčevina, zmanila in
reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu.

Odprte rekla-
macije so
poštine proste.

POPOTNIK.

Časopis za učitelje in prijatelje šole.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani.“

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Uredništvo in
upravnistvo:
Reiserstrasse 8.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu.

Pismom, ki zahtevajo odgovor,
naj se pride ne
primerne poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nepravilna pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ostro postane knjige
se ne vračajo.

Temperament gledé na vzgojo otrok.

(Franc S. Lekše.)

(Dalje.)

Roditelji, učitelji, vzgojitelji, ne morejo preleviti koleričnega otroka. Nature mu nihče ne bo predelal. Vzeti nam treba otroka v delo kakoršen je. Naloga vzgojiteljeva, učiteljeva in roditeljeva je, da odpravljajo, kar je slabega, in krepijo, kar je dobrega na koleriku.

Pred vsem preskrbi si ugled. Resen bodi s tako deco. Zakaj poigrati se časi s kolerikom, kakor smo rekli o sangviniku, ne gre. Vzgojitelj treba da se kaže pri deci koleričnega temperameta vedno na nedosegljivi višini svojega ugleda in znanja. Zakaj to „imponira“ malemu koleriku. Sangvinik ljubi svojega učitelja, kolerik naj ga pa časti. Zna naj, da ničesar ni, česar ne bi vedel vzgojitelj boljše od njega. Ljudje, kateri se ne zmenijo dosti za svoj ugled, kateri ne marajo mnogo za svoje znanje, javaljne bodo dobri vzgojitelji pri kolerikih. Ako naleté na poslednje, marsikatero grenko jim je požreti. Volja vzgojiteljeva bodi močna, naredbe dobro premišljene in besede svoje nikdar ne prekljiči. Ni dobro mnogo besedičiti koleriku, „pridige“ mu delati. Zakaj pripravljen je pazljivi kolerik, da opazi vse, v čem bi se lahko pregrešil v jezi učitelj. In lahko se zgodi, kakor se je res dogodilo nedavno nekemu učitelju. Bral je cele levite nekemu svojeglavnežu. Naposled reče mu vže ves vroč od samega kreganja: „Kaj hočeš, da te tako kaznim — ali pa, da te v tihem zaničujem?“ — „Prósil bi za tiho vaše zaničevanje“, odgovoril je deček glasno in drzno, da se je vsa šola smejala. Kaj pa da, da na tak način zmanjšujejo učenci ugled učiteljev.

Učitelj doseči mora pri deci takšen ugled, kakoršen imajo navadno pametni in dobri roditelji. Vse učiteljevo vedenje naj kaže, da je zato vzgojitelj, da bi človeštvo pripomagal vzgajati, oplemeniti in ne, da bi — denar za uk služil. Pri očitnih šolah poslednje sicer ne pride toliko v poštev — pač pa pri zasebnem poučevanju. In hišni vzgojitelj je najimennitnejša oseba mej vsemi, ker jemu je izročén najdražji biser roditeljev — otrok.

Ne hvali prerad malega kolerika. Vendar včasí ga razveseli s tem kakorkoli, daj mu prilike, da pokaže otrok pred starišima ali kakim drugim znanim, kaj se je naučil. Za pohvalno besedo, za prvo mesto v šoli premagal in tudi premogel bo majhn kolerik vse. Toda razboritost in psihološka ostroumnost pedagoga varuj ga, da ne postane prečastilakomen.

Posebno treba paziti, kako se koleričkega temperameta deca vede s posli. Ako sme, zapovedoval bi cel dan kolerički otrok in kaže vže, da je rojen nasilnik. Učitelji in rodi-

telji morajo združeno delovati, da drznost otrokovo zmanjšujejo. Verstvo v tem mnogo pomaga. Pokazati treba na malega Jezuska! Vse je znal, vse imel, vse mogel in kako skromen, ponižen in pohleven je bil.

Si-li zatrl kal ošabnosti, takoj se vse spremeni. Mali kolerik ti bo junak v čednosti. Delal bo dobro, ker ve, da to časti in plemeni človeka. Ljubi učenje, ker spozna njegovo izvrstnost. Komur je kaj obljubil, izpolnil mu bo vse. V navadnem življenju drži se svojega boljšega prepričanja, in smeji naj se mu celi svet, naj ga zaničuje vse. Srčnost njegova raste, kadar ga kaj v čem ovira, ne vstraši se težav, vspodbujajo ga še le. Junak je v dobrih, veselih in slabih, žalostnih dneh.

III. Melanholički temperament.

a) Kako ga spoznamo. Otrok klaveren, otožen je izvestno melanholičkega temperamenta. Za takovega otroka ni na svetu veselja, le žalost je njegov delež. Pravi melanholik ni prav za prav nikoli otrok. Premišljava vedno, modro se drži, kima z glavo, miga z ramenoma in ničesar mu ni po volji. V vsem svojem mišljenju in vedenju je prav nasproti sangviniku. Ta ima vse na svetu za šalo, katero najde povsod, drugi le žalost. Vidi vse črno, čmeren je in vse na svetu se mu zdi, da je neka strašna resnost. Misli in premišljava, uči in preučava, kako le drugi mislijo o njem in misli, da mu ni živa duša prijatelj na svetu. Zato se tudi z nikomur ne more zastopiti, sumnjiči vsakega, graja vse, sodi o vsem in o vseh. Mej svojimi vrstniki v šoli in zunaj nje nima prijateljev. Ne igra se s tovariši, marveč le kje za-se kaj tuhta. Hodi svoja pota in ljubi samoto. Sebičnež in nevošljivec je ter ne bi privoščil nikomur ničesar ter ne dal „nihčemu kaj, kà bi sedel na pečenem konju“ kakor pravi naš kmet. Ne izpusti iz rok, kar ima. In kako to čuva! Če kdo pride v njegovo hišo ter bi si rad ogledal, kar ima, kako pazi nanj, da bi mu česa ne odnesel. Če prime kako reč v roko, vže jo drži on za drugi konec. Približuje se vratom, in komaj čaka trenotka, da ga ostavi obiskovalec praznih rok.

Melanholik sumnjiči vse ter se ne poveri nikomur odkritosrčno. Kako sitno je ž njim biti v društvu. Če se kdo smeji, vže misli, da se njemu smeji; šali-li se kdo, meni zopet, da ž njim burke vganja, vse zdi se mu da je ironija. In če se kedaj melanholik drugemu smeji, to ni smeh ampak režanje, kakor pravimo nepravemu smehu. Če kaznuješ melanholičkega otroka, na videz se ne zmeni, za to naj-si v njem vse kipi. Redkokrat pokaže svojo jezico, ali kedar jo sesuje, je strašno. Psuje roditelje, učitelja, skratka vse. Ostavi hišo in teče naprej bez pravega namena in zadovoljen je, če so le njegovi v skrbeh za njim. Njegova jeza je najbolj podobna kruljevim revežem, kateri, če jih razjeziš, bi vse zmeli — ali kaj hoče revček, če ne more pošteno prestopiti, in bi ga vže „muha vrgla.“

Melanholik je sila svojeglav, cel dan ne govori in ne je ničesar, če ga razdražiš. B. Hellwig, po katerem to pripovedujem, piše, da je poznal otroka, — kateri je bil tako svojevoljen, da dva dni ni govoril in ničesar jedel od same jeze. Viljelm, tako je bilo ime (otroku) bil je kaznjen od očeta. In na to sklene svojeglavnež, ne govoriti in ne jesti več. Prvi dan poklicali so jest Viljelma, kakor druge otroke pri hiši. In kdor ni prišel, bil je Viljelm. Drugi dan bilo je isto. Viljelma pokličejo kakor druge, toda — Viljelm ne pride, ne govori, ne je. Tretji dan — ni bilo več tako. Poklicali so Viljelma kakor druge. In Viljelm je prišel, govoril in jedel, kakor se né bi ničesar zgodilo — seveda, jedel je z večjo slastjo od drugih. In takšno ravnanje bilo je dobro. Mali svojeglavnež je mislil, zdaj in zdaj bodo prišli oča ali mati ga prosit — ali ni se zgodilo. In zato se tudi ni več kujal tako, kakor je poznej kot mož večkrat pravil.

Čutila melanholičkega otroka delujejo počasno ali temeljito. Oko njegovo vglada malo, a to malo si pregleda in ogleda od vseh strani. Uho ne sliši mnogo, pa to dobro pretehta. Prvo je pri vsaki reči, stvari, katero zagleda: bo-li mi to kaj koristilo, ali morebiti škodovalo, bo-li prijetno ali neprijetno za me, težko ali lahko. S tega stališča presoja tudi vse in po tem vravnava svoje delovanje. Kar stori — dela počasno. Počasno delujejo tudi zunanji vtiski nanj — ali trajno. Razjezi li-se na koga, lahko je nanj jezen več let. Misli počasi, ali mirno in temeljito. In zato ljubi bolj resne predmete, kakor matematiko, filozofijo in ne mara za pesništvo. Ne toliko pri otrokih kakor pri odraslih¹⁾ lahko vidimo in opazamo nedostatke melanholičnega temperamenta. Melanholik je klaveren, čmeren otožen, zamišljen, sanjarski, s časom postane hipohonder, izbegava ljudi, išče samoto in postane tudi lahko zmešane pameti, neumen.

Skratka bi rekli, da je melanholik sumljiv,²⁾ nevoščljiv, svadljiv, slabovoljen, malodušen, nepoverljiv, iščoč samote, težko se spravi na kako delo ali je pripravljen, kadar se česa prime, da dobro izvede, premišlja dobro, je resen in tudi potrpežljiv.

Telesa je slabega, slokega, blede polti, poveša glavo, mrtvih oči, počasnega trdega hoda in razdražljivih živcev.

(Dalje sledi.)

¹⁾ Kdor se hoče natančneje s tem spoznati, čitaj „die vier Temperamente bei den Erwachsenen“ B. Hellwig.

²⁾ Tu opomnim na splošno po naših časnikih in knjigah razširjeno pogreško; sumljiv je = argwöhnisch, sumen pa = verdächtig.

Priradpisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta ravnatelj Henrik Schreiner in prof. J. Koprivnik.)

(Dalje od šte. 15.)

Drugi oddelek.

1. tečaj (2. šolsko leto).

A. Pregledna tvarina.

Jesen			Zima		
Tedni	oktober	november	december	januvar	februvar
1.	I. Slika jeseni. a) Jesenski dnevi. b) Jesensko vreme. c) Jesenski prazniki. d) Vinograd v jeseni, trgategv.	g) Vrt v jeseni. Ponavljjanje prhljice in podleska.	II. Zimsko življenje na kmetiji: a) Sneg zapade, b) Vode zamrznejo.	d) Kako so se ljudje za zimo pripravili (dalje).	g) Obravnava obleke, razgovor o tvarinah, iz katerih se delajo obleka in obuvale.
2.	e) Travniki v jeseni, Popis podleska	h) Gozd v jeseni.	e) Razgovor o vodi kot prirod-nini,	Razgovor o ži-vežu.	Nadaljevanje točke g. h) Opravila otrok po zimi.
3.	f) Polje v jeseni, Popis prhljice.	Popis zajca, popis jerebice.	c) Razgovor o vodi kot prirod-nini (dalje).	e) Moška opravila po zimi, Razgovor o gnoju.	i) Ptice, ki letajo po zimi okoli hiše.
4.	Ponavljjanje točk d, e in f.	Popis smreke, Ponavljjanje zajca in jerebice.	d) Kako so se ljudje za zimo pripravili.	f) Ženska opravila po zimi.	j) Obravnava strnada.

P o m l a d				P o l e t j e		
Te dni	marcij	april	maj	junij	julij	avgust
1.	<p>III. Vrt.</p> <p>a) Ponavljanje in razširjanje toček a—k iz zadruge „vrt“ I. šol. leta.</p>	<p>f) Kako je streči razvijajočemu se drevescu,</p> <p>g) Sovražniki mladega drevesca.</p>	<p>e) Kako se obdeluje polje spomladi.</p>	<p>V. Travnik.</p> <p>a) Ponavljanje in razširjanje toček a, b in c iz zadruge „travnik“ I. šol. leta,</p> <p>b) Spreminjanje nad vladajočih barv od pomladi do prve košnje.</p>	<p>c) Ponavljanje točke e iz zadruge „travnik“ I. šol. leta.</p> <p>Ponavljanje vse zadruge „travnik“.</p>	<p>h) Primerjanje pašnika s travnikom.</p>
2.	<p>b) Kako se izrejajo divjaki za cepljenje.</p> <p>c) Kako se presajajo v drevesnice</p>	<p>h) Kaj je storiti z odrejenim drevesom,</p> <p>Ponavljanje toček b—h.</p>	<p>f) Kaj se seje spomladi,</p> <p>g) Kaj se sadi spomladi,</p> <p>h) Kako seme kali,</p> <p>i) Kedaj kali.</p>	<p>c) Zadržno življenje travniških rastlin,</p> <p>Popis travniške zlatice.</p>	<p>VI. Pašnik.</p> <p>a) Kje so pašniki,</p> <p>b) Kakšna tla po paš,</p> <p>c) Kaj rase po pašnikih,</p> <p>d) Kako je gojiti pašnike.</p> <p>Obravnava češminje.</p>	<p>Dalje točka h.</p>
3.	<p>d) Kako se požlahtnjujejo divjaki.</p>	<p>Ponavljanje in razširjanje točk l—o iz „zadruge“ „vrt“ I. šol. leta.</p>	<p>j) Kako se rastline razvijajo,</p> <p>k) Kako se streže rastočim rastlinam,</p> <p>Popis rži.</p>	<p>d) Ponavljanje točke c iz zadruge „travnik“ I. šol. leta.</p> <p>Obravnava krta.</p>	<p>e) Živali po pašnikih,</p> <p>f) Katera živina se pase po pašnikih.</p>	<p>*/.</p>
4.	<p>e) Kaj postane iz požlahtjenega divjaka.</p>	<p>IV. Polje.</p> <p>a) Ponavljanje in razširjanje točk a—d iz zadruge „polje“ I. šol. leta,</p> <p>b) Kedaj se začne spomladi na polju delati,</p> <p>c) Kje je prej, kje slej zemlja suha,</p> <p>d) Kakošna zemlja se spomladi prej, kakšna slej posuši</p>	<p>l) Ponavljanje in razširjanje toček g, h, i in k iz zadruge „polje“ I. šol. leta</p> <p>Popis prepelice.</p>	<p>Obravnava močvirnega ptiča kosca.</p>	<p>g) Pastirjevanje</p> <p>Ponavljanje vse zadruge „pašnik“.</p>	<p>*/.</p>

B. Učno gradivo.

Jesen.

I. Slika jeseni.

a) Dnevi: Solnce poznej vzhaja in prej zahaja, dnevi krajši, noči daljše. (Mikl. Zač. Dan.) — Raz. in Žum. ber. št. 25.²)

¹) Mikložič-eva Začetnica — ²) Razinger in Žumer-jevo prvo berilo. — Števila kažejo, kateri bralni deljčki iz navedenih dveh čitank se lahko pri dotični točki obravnavajo.

b) *Jesensko vreme*: Poletna vročina pojema, večkrat megleno in deževno, hladni vetrovi, rosa, slana. (Mikl. Zač. št. 69 — Raz. in Žum. ber. št. 70.)

c) *Jesenski prazniki*: Male maše, kvaterna nedelja, angeljska nedelja, posvečevanje cerkve, vseh svetnikov dan, vernih duš dan, Martinova nedelja, 1. adventna nedelja.

d) *Vinograd v jeseni*: — trgateg.

e) *Travniki v jeseni*: Otava pokošena, po travnikih pasejo pastirji živino, prikaže se podlessek, popis podleska, prezimovanje rastlin — semena, čebulice, gomolji, korenike — zakon obstanka. (Raz. in Žum. ber. št. 55.)

f) *Vrt v jeseni*: Kako zori, kako se spravlja, shranja in rabi sadje, spravljanje in shranjanje drugih vrtnih pridelkov, kako je zavarovati nežniše vrtnne rastline, da jih zima ne umori, pripravljanje zemlje za prihodnje pomlad.

g) *Polje v jeseni*: Spravljanje poslednjih poljskih pridelkov (ajde, koruze, buč, krompirja, repe, korenja), setev ozimnega žita, popis prhljice.

h) *Gozd v jeseni*: Listje rumeni in rudi, pada (drevje se osiplje), iglovec ostanejo (večidel) zeleni — listovci, igloveci, — selitev ptic (zakon obstanka), lov, popis zajca in jerebice; spravljanje stelje, pripravljanje drv, popis smreke. (Mikl. Zač. D. H., št. 42, 43, 51, 63. — Raz. in Žum. ber. št. 48, 56, 57.)

Zima.

• II. Življenje na kmetiji po zimi.

a) *Sneg zapade*: Sneg je droben ali capast, ledene iglice, iglice sestavljene (zraščene) v šestervoglate zvezdice, zvezdice padajo, kadar je mrzlo, ločene druga od druge na zemljo (droben sneg), pri južnem vremenu se zvezdice sprimejo (capasti sneg.) (Raz. in Žum. ber. št. 50.)

b) *Vode zamrznejo*: Led je zmrznjena voda, postaja debelejši, ako pritiska mraz.

c) *Popis vode kot prirodnine*: (Mikl. Zač. št. 55, 56, 57, 67. — Raz. in Žum. ber. št. 62, 65, 66, 67.)

d) *Kako so se ljudje za zimo pripravili*: So spravili žito in druge poljske pridelke v shrambe, so spravili sadje ter shranili sveže ali ga posušili, so spravili krmo v skednje in parne, so navozili (nanosili) drv, navozili stelje za živino, so se preskrbeli s toplo obleko in obuvalom. — Obravnava živeža. (Mikl. Zač. št. 20, 21, 22, 23, 24. — Raz. in Žum. ber. št. 11, 12, 13, 14, 15.)

e) *Moška opravila po zimi*: Moški kidajo in premetajo sneg ter delajo gazi okoli hiše, hlevov in po dvorišču, oni pripravljajo krmo ter krmijo živino, jo o pravem času napajajo, ji nastiljajo, kidajo gnoj, ga spravljajo iz hlevov ter zbirajo na gnojišču, delajo in popravljajo orodje, pletejo koše, jerbace in cene. — Razgovor o gnoju. (Mikl. Zač. E. št. 9, 28, 29. — Raz. in Žum. ber. št. 40, (3. 4. 5.) 41, 42.)

f) *Ženska opravila*: Ženske kurijo v peč, da je toplo po sobi, one pometajo in popravljajo po sobi, kuhaji in shrambah, one nosijo vodo, pripravljajo živež in kuhajo jedila, one predejo predivo in volno, pletejo nogavice in rokavice, delajo in krpajo obleko, one pripravljajo prešičem pičo, je pitajo, jim nastiljajo in snažijo hleve, one krmijo kuretino. — (Mikl. Zač. D. št. 13, 30, 32, 34.)

g) *Obravnava obleke in tvarin, iz katerih se dela obleka in obuvalo*. (Mikl. Zač. A. — Raz. in Žum. ber. št. 17, 18, 19.)

h) *Opravila otrok*: Otroci opravljajo lahka opravila (luščijo sočivo, grah, bučnice, mak), oni se učé, na dvorišču delajo snegurce, drsajo po ledu in se vozijo na sanéh. (Mikl. Zač. F., št. 5, 6, 7. — Raz. in Žum. ber. št. 26, 33, 31.)

i) *Ptice, ki letajo okoli hiše*: Mnogo ptic prileti iz gozdov, s polja in travnikov na kmetijo si živeža iskat: vrane, šoje, strnadi, ščinkovci, sinice, taščice, čopasti škrjančki; dobri ljudje jih ne lové in ne preganjajo, marveč jim trosijo zrnje, da jih ni gladu konec v hudi zimi. (Mikl. Zač. 39. — Raz. in Žum. ber. št. 22, 28.) (Dalje sledi.)

j) *Obravnava strnada*.

Iz deželnih zborov.

Goriško. Leto za letom prosi učiteljstvo tudi na Goriškem za zboljšanje svojega gmotnega stanja. V lanskem zasedanju je deželni zbor sklenil, naj deželni odbor poizveduje o stanju ljudskega šolstva in njega učiteljstva ter naj vso nabrano tvarino predloži zboru v letošnjem zasedanju, oziroma naj stavi zboru primerne predloge.

Željno smo pričakovali letošnje zasedanje. Upali smo, da se bode kaj storilo v zboljšanje neugodnega stanja; a naš up je splaval po vodi — zopet za jedno leto.

Deželni naš zbor je, reševaje letošnje prošnje vsega ljudsko-šolskega učiteljstva, sklenil, naj se vse peticije odstopijo dež. odboru z nalogom, da ta vprašanje učiteljsko dobro preudari in premotri, ter da o njem v prihodnjem zasedanju dež. zbora poroča.

Čuden se nam zdi ta sklep, kajti to je bilo sklenjeno vže v lanskem zasedanju. Iz tega sklepamo, da deželni odbor v tekočem letu ni storil svoje dolžnosti, da ni ravnal po sklepu lanskega dež. zbora, kateri mu je bil naložil, naj vže letošnjemu zboru predloži vse, česar treba, da bi zamogel dež. zbor rešiti učiteljsko vprašanje. Iz tega posnamemo, da je največ deželni odbor vzrok, da se je ta nujna zadeva zopet zavlekla za leto dni.

Sicer pa dež. zbor ni zboljšal učiteljskega stanja, katero je v vsej državi naši najslabše, radi slabe letine, ki je tudi letos zadela Goriško deželno. Deželni glavar, prevzvišeni gospod grof Coronini, opomnil je v svojem govoru, s katerim je zaključil letošnje zasedanje, da če tudi se ni rešilo učiteljsko vprašanje, vendar se ne more reči, da poslanci niso tudi v tem pogledu imeli

pravih in dobrih namenov. On upa v boljše prihodnost in se nadeja, da bodo gg. poslanci, ko se zopet snidejo v deželni dvorani, prinesli boljša poročila iz svojih okrajev.

Kdor noče kaj storiti, najde izgovorov, kolikor hoče. Pri nas se izgovarja sè slabimi letinami. Priznati moramo, da letine na Goriškem niso nikakor najboljše, a tako slabe, kakor se trdi, vendar le niso. Leto 1887. je bilo v resnici slabo. Za tim ste bili dve precej dobri letini. In letos zopet ni tako hudo; posebno v nekaterih delih dežele naše imeli so precej dobro letino. Ako bodemo čakali, da bodo po vsej deželi dobre ali prav dobre letine, potem smemo še dolgo, dolgo upati na obljubljeno boljše prihodnjost.

Nekaj dobre volje in blagohotne naklonjenosti bi trebalo in pomagalo bi se vsaj tam, kjer je pomoč najnujnejša.

Moramo se torej z upanjem in zopet le z upanjem na boljše čase tolažiti v trudapolnem svojem poklicu. Da bi dobrotljivi Bog vendar jedenkrat usmilil se nas trpinov ter nam poslal toliko zaželjenih dobrih časov ter s tim pripravil deželni zbor do dobre volje, da bode glasoval za zboljšanje našega gmotnega stanja. —c—

Gradec. Kakor smo vže v zadnji „Potopnikovi“ številki na tem mestu omenili, se je predlog poslanca, g. nadzornika Robič-a vsled poročila finančnega odseka od zbornice odklonil, da-si je g. Robič svoj predlog temeljito zagovarjal. Njegov dotični govor priobčimo v prihodnji številki doslovno; danes nam to prepričeli prostor ne dopušča.

Da-si pa Robič-ev predlog tudi ni prodr, vendar ni bil brez vsega vspeha. Ugladil je vsaj peticijam za poboljšanje gmotnega

stanja učiteljskega pot, kar se je pokazalo takoj pri obravnavi o prošnji „štaj. Lehrerbunda“, o kateri je poročal g. dr. Bayer v seji dež. zbora dne 20. t. m. imenom naučnega odseka ter predlagal nastopno postavo: § 1. Vsakemu voditelju jednorazredne ljudske šole gre začenshi od 1. dne meseca januarja 1891. leta upravna doklada 40 gld. na leto. § 2. Ta upravna doklada se ima v določeno letno plačo, po kateri se odmeri upokojnina, vračuniti in v enakih obrokih ž njo izplačevati.

Ta predlog je bil brez ugovora sprejet. Isto tako se je sprejel predlog, katerega je zlasti g. Robič podpiral, naj se deželni odbor pooblasti, da začasnim podučiteljem IV. plač.

razreda, če tó okoliščine zahtevajo, dovolé osobne doklade 30 gld. na leto. Da bi se pa dovolile tudi podučiteljem petletne doklade, to naučni odsek z ozirom na finančno stanje dežele — potrebovalo bi se zato baje nad 20.000 gld. na leto — in z ozirom na tó, da bi se baje potem podučitelji višjih plačilnih razredov ne potegovali več za učiteljska mesta nižjih razredov — to pót ni mogel nasvetovati.

Da-si se niso povsem spolnile želje štaj. učiteljstva, sprejme vendar tó, kar se mu je naklonilo z hvaležnim srecem, želeč tudi sotrudnikom svojim v Primorskeji, da se jim, ki so letos zastonj upali boljših časov v gmotnem oziru, tudi „zjasnijo vremena“.

Slovstvo.

„Slovenisches Elementarbuch für Mittelschulen und Lehrerbildungsanstalten“ von Josef Lendovšek, k. k. Professor am Staatsgymnasium in Villach. — Preis 80 kr. — Wien, im kaiserlich-königlichen Schulbücher-Verlage 1890.

To je naslov knjigi, katero smo z radovednostjo pričakovali; zakaj knjiga Sket-ova, katera je bila za pouk slovenščine v tako zvanem pripravljalnem tečaju do sedaj v rabi, bila je nedostatna. Radovednosti naše se je vstreglo in — da kar pristavimo — tudi našemu pričakovanju: gospod pisatelj je pravo pogodil. Imamo pred seboj knjigo, ki bode v pouk slovenskega jezika za Nemce presadila ono dobro znano metodo Toussaint-Langenscheidt-ovo, ki hoče na empirično-analitičnej poti doseči svoj cilj in ki si v v pouku tako zvanih živih jezikov pridobiva v novejšem času vedno več veljave. Pouk se takoj začne s čitanjem, prevajanjem in razlaganjem kake lahko umevne povesti.

Knjiga je sestavljena iz četrirh delov. Prvi del (od str. 1—43) obsega 60 razno-terih beril in pesnij, večinoma Slomšek-ove basni in pripovesti. To je pisatelj dobro vravnal. Jezik spisov Slomšek-ovih je takó priprost in lahko umljiv, njih vsebina takó poučna, da so ti spisi do sedaj nedoseženi in namenu, ki ga hoče doseči g. pisatelj, najprikladnejši. Tudi so si nekateri po vsebini podobni; to je dobro: takó se iste besede, iste oblike, isti reki vračajo in se lože obdržé. Samo pri uredovanju posameznih

vaj naj bi se kolikor toliko pazilo na to, da sledi težja ložji, česar v našeji knjigi deloma pogrešamo. Takó je n. pr. 8. vaja ložja od marsikateré prejšnjih. Nasprotno je 3. vaja prerano postavljena; kajti izjeme kakor: oče so bili, oče so umrli, naj bi se čitale še le takrat, ko se je oblika preteklega časa vže učencu nekoliko vtrdila. Vemo, kakó težavna je taka razvrstitev, a za dober in hiter napredek je neobhodno potrebna in gosp. pisatelj se bode pri drugeji izdaji gotovo oziral na to željo. Gospod pisatelj ima po našem mnenju tudi pravico, v vajah tu pa tam kaj preurediti, to je, nenavadne ali težko umljive besede in oblike z navadnejšimi in lože umljivimi nadomestiti. Tako je nenavadno pisati: „ostaviti“ = zapustiti (4. vaja), ali „izvestno“ = gotovo (16. vaja); primernejše bi bilo pisati vsaj v začetku vaj: „katero“ namesto „ki je“ za srednji spol (6. vaja) vzlasti, ker sledi tamkaj „je“ dvakrat zaporedoma v različnem pomenu: „ki mi je je poslal Bog“. O posebnem naglašanju nekaterih besedij ne bomo govorili. Gospod pisatelj sam priznava, da mu bodo kolegi njegovi v tem oporekali; a saj vemo, da še do sedaj v tej reči ni nobedne jedinosti.

Drugi del (od str. 44—80) obsega razlaganje prvih trideset vaj, ki se po mnenju pisateljvem v jednom letu lahko dokončajo, če se po dve uri na teden poučuje. Kar še ostane, prestavlja učence lahko sam s pomočjo pridejane slovnice in slovarja. To se

zdi tudi nam primerno. — A bi-li ne bilo dobro, ko bi se vsako novo sklonilo in osebilo tiskalo z debelejšimi pisмени? Torej ne samo v začetku: čebel-*a*, čebel-*o*, ampak tudi pozneje: človek-*a*, večj-*i*, večj-*a*, večj-*e*, dežel-*i*, sosed-*u*, zlat-*o*; ima-*m*, ima-*š*, prepeva-*jo* itd. Vsekako pa je treba, da se v 1. vaji tiska: tvoj, tvoj-*a*, tvoj-*e* in kmalu potem: potreben, potrebn-*a*, potrebn-*o*; zakaj glasoslovno pravilo, na katero se ta razlika naslanja, važno je takó, da se ga mora učence takoj učiti; saj vže čitamo v 3. vaji: z mornarjem in kmalu v 4. vaji: pred *davnim časom*. Pri ženskih samostalnikih *i*-jevih debel naj bi se pristavil rodilnik tudi v prvih treh vajah; kajti ta je glavno znamenje ženskega spola teh samostalnikov in jedino ločilo od samostalnikov moškega spola. Bolje bo torej za učence, ako si kmalu zapomni: žival, živali ali strd, strdi, ko samo žival ali strd; in ravno tako: zaklad, zaklada ali sodnik, sodnika ko samo: zaklad ali sodnik. V razlaganju druge vaje najdemo sicer prav dobro opombo: imam pravice-*o*, = ich habe das Recht in zraven: nimam pravice-*e*, = ich habe nicht das Recht; a isto tako bi bil gosp. pisatelj imel tudi vže prej postaviti: obdržim zaklad = ich behalte den Schatz in ne morem obdržati zaklad-*a* = ich kann den Schatz nicht behalten; kajti ta stavek stoji v isti vaji pred onim. Tu pa tam se je po naključju tudi kaka beseda izpustila: tako manjka v 4. vaji veznik „ter“ in dvojina „ustrelila sta“; v 5. veznik „ker“; v 6. samostavnik „dež“ in zaimek „kak, a, o.“ V slovarčku stoji: kak, a, o = wie beschaffen; dobro

bi bi bilo pristaviti: was für ein; zakaj večinoma boče možno rabiti le zadnji izraz, kakor n. pr. kmalu v 6. vaji pri besedah: „Kak neumnež sem bil“.

Tretji del obsega kratko slovnico. Tudi s to smemo biti zadovoljni: razvrstitev snovi in sestava posameznih pravil nam povsem ugaja. Da daje gospod pisatelj starej obliki na *i* v mestniku jedninskem možkih samostalnikov na mehek soglasnik se končujočih prednost pred obliko na *u*, v tem smo ž njim popolnoma iste misli. Posebej bi bilo še omeniti le sledeče. V glasoslovju naj se pristavi na str. 89 oblikam z omehčanim goztnikom kakor potoci, „potocih“, „velicemu“ itd. tudi še dajalnik in mestnik ženskih samostalnikov *a*-jevih debel kakor „roci“. V oblikoslovju naj bi se pri dajalniku in mestniku „gospe“ vendar tudi dodala oblika gospej, pri dajalniku „tlom pa tudi tlem“. — Na str. 114. v točki 9. naj se pridene še „ko“ za nemški „als“ v primerjalni stopnji. Na str. 149 naj bi se omenilo, da se rabi zraven oblike „vzdignen“ tudi oblika „vzdignjen“; kajti ta oblika je navadnejša od one in gledé na nedoločnik „vzdigniti“ tudi opravičena. — V razvrstitvi glagolov (str. 160) bi bilo dobro tudi navesti razrede posameznih vrst. — Na zadnje še je dodan slovensko-nemški slovarček.

To bi bilo, kar je pri pregledavanju knjige vzbujalo našo pozornost in se nam zdelo vredno opombe. Sicer pa še jedenkrat povdarjamo: Knjiga je dobra; želimo jej torej mnogo vspeha. Dr. B.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna V. velika skupščina

v Ljubljani, dne 24. septembra 1890.

(Dalje.)

V. zvezek je zagledal beli dan povodom odkritja spomenske ploče na rojstvenem domu vladike M. Ravnikar-ja, da se tudi naša mladina seznanila s tem slovenskim pedagogom. Kritika se je v obče izrekla pohvalno. Ako vzamemo v poštev, da se je razpečalo in razširilo po Slovenskem od „Knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda“ I. zvezka krog 8000, od II. do 5000, III. 2000, IV. 3000 in V. zvezka do 2000 izvodov — torej skupno 20.000 izvodov, gospôda moja, smemo reči, da je družba — vkljub precéj velikim denarnim žrtvam — dosegla lep vspeh, osobito če pomislimo,

da se bodo — ker litera scripta manet — čitali njeni spisi, ko družbe več ne bo. Pri tej priliki si usoja vodstvo „Knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda“ prav toplo priporočiti vsem načelnštvom, rodoljubom, duhovnikom, učiteljem, pisateljem itd. Ali zagleda več spisov beli dan, odvisno je od tega, kako se bodo razprodavali; s cela hvalne in zanimive tvarine takim zvezkom imam dosti v rokah.

Govoreč o svojih knjigah ne smemo zamolčati neljube zadeve, ki jo je nevednost ali pa zlobnost podtaknila naši družbi. V uradnih odlokih visokih c. kr. deželnih

šolskih svetov se namreč nahaja kot od vis. e. kr. ministerstva za uk prepovedana knjižica, ki se naj izloči iz šolskih knjižic, tudi „Tisočletnica Metodova“ kot izdana po naši družbi. Sam Bog si ga vedi, kako je to nastalo, ker brošura ima na svojem čelu naznanjeno, kdo jo je spisal in kdo jo izdal — izšla pa je še predno je bila vstanovljena naša družba. (Čujte, čujte!) Istotako pa je tudi vis. e. kr. deželni šolski svet koroški prepovedal sploh vse spise, ki jih izdaja naša družba, torej tudi „Životopisa Nj. Veličanstva presvetlega cesarja in njegovega praočeta Rudolfa Habsburškega“. (Začujenje.) V očigled temu je moralo vodstvo v spoštljivi spomenici vso zadevo pojasniti Nj. prevzvišenosti g. ministru za uk in bogočastje, katero je osebno blagovolil izročiti državni poslance kanonik K. Klun. Slavna skupščina! Lahko si mislite, odkod vse to izvira in s kakimi težkočami se ima boriti vodstvo, da družba ne pride v zadrege. — Kdor take spise, kakoršne je vodstvo izdalo, smatra za nevarne slovenski mladini — on, če sicer razume slovensko — čitajoč neče razumevati slovenskih teženj, in če rojen Slovenec — smelo trdimo — da ni več pravi Slovenec. (Istina!)

5. Da se vstreže želji večih podružnic, se je vodstvo odločilo za vse družbenike napraviti podobice - vsprejemnice. Teh vsprejemnic poslalo se bode podružnicam toliko, kolikor imajo članov, in kolikor jih bodo še potlej želele. Upati je, da se na ta način pospaši pristop novih članov in povišajo družbini prispevki.

6. Govornik se sedaj spominja izgube članov in podpornikov družbe, namreč gg.: podpredsednika naše žužemberske podružnice, Ign. Vrančič-a, Ivana Gabršček-a, Štefan Lapajne-ta in dr. Dragotin Prus-a v Konjicah ter nadaljuje tako le: „Včasih še le smrt odkrije, kako gorko je kdo ljubil svoj narod, akopram ni stal iz raznih vzrokov kot burni bojevnik v prvi vrsti odličnih mož. Tak je bil dr. Lovro Čuček, e. in kr. polkovni zdravnik v pokoju, ki je preminol v Selnici ob Muri (skoro) ob meji slovenske zemlje. V svoji oporoki je volil — proti izplačilu nekaterih legatov vso zapuščino družbi sv. Cirila in Metoda, kar je slavno e. kr. okrajno sodišče v Mariboru na levim pobr. naznanilo vodstvu z dopisom dd. 14. junija 1890, št. 8449. Istotako je mestno-deleg. sodišče v Gradcu dne 10. junija 1890, št. 14.560, javilo, da je družbi zapustil kapelan Ivan Tikvie v Wundschuh-u

100 gld. Pokrovitelj Fran Kotnik, veleposesnik z Vrda pri Vrhniki, spomnil se je še v smrtni bolezni naše družbe ter jej, kakor je e. kr. deželno sodišče ljubljansko dne 30. avgusta 1890, št. 6614, javilo, volil 500 gld. — Prvomestnik konjiške podružnice dr. Dragotin Prus preminol je v najlepših letih. (Na poziv prvomestnikov skupščinarji sožalno vstanejo.)

7. Govoreč o zamrlih dobrotnikih naše družbe ne smemo pozabiti onih živih rodoljubov, ki so vzorno pospeševali njene namene. Tako je vsa leta, odkar deluje naša družba, predsednik „Narodni Šoli“, deželni poslanec F. Stegnar, s svetom in dejanjem pomagal gledé raznih učil (pisank, risank, šolskih knjig . . .) ter jih sam razpošiljal imenom družbe v zavitkih in zabojih ubožnim šolan širom domovine. — Primerne zabave donesle so družbi lepih darov. Omenjati je v tem oziru poljansko podružnico na Gorenjskem, podružnico na Greti, možko in žensko v Trstu, ki so pri velikonočni besedi v Trstu s pomočjo ondotnih slovenskih društev Sokola, delavskega podpornega društva, Adrije, Zarije itd. družbi naklonili krog 500 gld. čistega dohodka. Istotako ste obe goriški podružnici tekmovali v blagih dejanjih za naše ondotne zavode. Slavno obrtnopomožno društvo tu v Ljubljani in slavna posojilnica v Krškem vsako leto darujete po večje svote. Posojilnica celjska je tudi lani naklonila velik dar. Gospa Svetčeva in gospica Roblekova v Litiji ste poleg vže prej omenjene visoke pokroviteljske vsote mej ondotnimi zavednimi damami nabrale čez 100 raznovrstnih knjig, katere je vodstvo darovalo ob jezikovni meji. Istotako so darovali lepo število mnogovrstnih knjig gg. deželne sodnije svetnik Ludovik Ravnikar, ječar Vinko Šorn in knjigovez Iv. Bonač. — Mgr. prof. Iv. Legat je za V. zvezek knjižnice oskrbel fotografični snimek neke stare tu sicer jedine nahajajoče se podobe tržaškega vladika Mat. Ravnikar-ja. Vseh dobrotnikov naštetih mi itak ni mogoče, nekaj je imenovanih v spodnjo drugim; če se je tu zamoglo toliko doseči, zakaj bi se ne tudi drugod.

8. Da morajo družbini zavodi prav vspevati, potrebno je primerno nadzorstvo. Državno oblastvo zvršuje to v smislu zakona po svojih nadzornikih tudi v vseh zasebnih zavodih. In ti gg. nadzorniki so se tudi o naših, kakor vže omenjeno — povoljno izrekli. V smislu svojih glavnih pravil zglasilo se je vodstvo s spoštljivo prošnjo pri prečistitih knezoškofjskih ordinarijatih, da

nam blagovolé naznaniti — oziroma imenovati cerkvene nadzornike. Vsled tega je prečastni tržaško-koperski ordinarijat milostno naznanil dné 7. januvarija 1890, št. 2267, da imenuje škofijskim nadzornikom č. g. Bernarda Sevar-ja zavodom pri sv. Jakobu v Trstu, č. gosp. župnika Tomaža Thaler-ja pa zabavišču v Rojanu. Labodski knezo-škofijski ordinarijat naznanja dné 8. januvarija 1890, št. 3422, imenovanje čast. gosp. knezo-škof. duh. svètnika, gimn. prof. Ivana Krušič-a za celjsko zabavišče. Knezo-nadškofijski ordinarijat goriški pa z dopisom dne 9. januvarja 1890, št. 2729 de 1889, da so za društvene zavode pooblaščeni navadni škof. nadzorniki. Kot višji šolski nad-

zornik je monsgr. kanonik Andrej Marušič, v Podgori dekan ločniški Ivan Filipič, v Pevmi kanonik dekan Fran Košuta. Kot svoje nadzornike pa družba prepusti izbrati dotičnim načelništvom in navadno so njih prvomestniki. — Tako, slavna skupščina, želi vodstvo zagotoviti svojim zavodom tisto vzgojo, ki je slovenski mladeži jedino prikladna — versko-nravno in slovensko, katero si je naša družba zapisala na svoj prapor.

9. S tem, slavna skupščina, bi bili zvršili svoj nalog, podati Vam namreč nekaj obris družbenega gibanja v pretekli upravni dōbi. A ne morem si kaj, da bi ne prištavil še nekoliko besed^a.

(Konec sledi.)

Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Št. 120.

Razglas.

Upravni odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ imel bode svojo sejo v Litiji dne 7. decembra t. l. ob 1. uri popoldne.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednikovo o dosedanjem delovanju direktorija.
2. Predlog predsednikov gledé društvenega glasila.
3. Določitev kraja glavnega zborovanja.
4. Določitev vsporeda (v glavnem obrisu) za glavno zborovanje.
5. Posamezni predlogi.

K r š k o, dne 20. novembra 1890. l.

Dr. Tomaž Romih, predsednik.

I. Svoj pristop „Zavezi“ naznanilo je „Litijsko učiteljsko društvo.“

II. Svoje društvenino za društveno leto 1890/91. poslala so dalje sledeča društva:

1. Gornjegraško učiteljsko društvo 1 gld. 70 kr. —
2. Okrajno učiteljsko društvo v Ljutomeru 1 gld. 50 kr. —
3. Učiteljsko društvo za Ptujski okraj 3 gld. —
4. Slov. učiteljsko društvo 6 gld. 60 kr. —
5. Učiteljsko društvo za goriški okraj 7 gld. 50 kr.

Pisma iz Gradca.

VI.

Za nekoliko dni po našem obhodu v Gradcu imel se je vršiti v beli Ljubljani koncert slavne ruske vokalne kapele Dm. Slaviansky d' Agrenjev-a. Slehern je takrat teško zapustil slovensko stolico, kajti odpovedati se je moral redkemu užitku, če tudi se je nanj vže dolgo poprej veselil.

Z veseljem moram konstatirati, da temu vendar ni bilo tako. Slaviansky priredil je na povratu s Hrvaškega, pred svojim odhodom na Česko v prelepi dvorani, imenovani „Stephanien-Saal“ svoj tretji in zadnji koncert.

Zna se, da smo bili vsi presenečeni ob toliko ugodnem naključju, pa da ni nihče mudil prilike, pogledati krasoto ruske narodne noše in slišati mile glasove slovanskih napevov.

Iz treh oddelkov sestavljeni program izvajal se je s toliko preciznostjo, da mi ne dostaje besedij, dostojno oceniti ga. — Brez dvojbe pa mora biti ta zbor umetniško izurjen in godbeno vsestransko tako popoln, da mu ni očitati niti najmanjših nedostatkov. Slavni nemški godbeni kritik, na Dunaji živeči profesor E. Hanslick, bi mu inace ne bil pel tolike slave, on, ki ne dela na polju godbenem nobene izjeme, najmanj pa nasproti Slovanom.

Slava, ki jo je pel napominjani kritik v podlistku „Neue Freie Presse“ pevcem in pevkam Slavianskega ni za nič manjša od one, ki je veljala nekoč Dvořak-u in Ondříček-u.

Da, zares gre Slovan na dan, in to tudi na glasbenem polju.

Graško razumništvo je pa tudi vedelo ceniti ta izvanredni užitek ter je v gostih tolpah prihajalo v prostrano dvorano, tako, da je bila le-ta do zadnjega prostorčka zasedena. Med dostojanstveniki bil je navzoč tudi bivši bolgarski knez Aleksander Battemberški, sedaj v Gradcu živeči grof Hartenau, kateremu na čast je zbor dodal prekrasno bolgarsko himno „Šumi Marica“.

Da so bili tudi v Gradcu živeči slovanski velikosolci polnoštevilno zastopani, ni mi treba še posebe povdarjati. Frenetično odobravanje posameznih točk, še bolj pa menda prekrasni sreberni venec srbskih in pa lavorov venec s trobojnico hrvaških dijakov, poklonjen Slavianskemu, razdražil je „graško tetko“ tolikanj, da si je dala duška v pikri opazki, češ, da je bilo ploskanje od strani dijaštva tako silno, da navzoče nemško občinstvo svojega priznanja nikakor izraziti ni moglo.

Kakor znano, zidali so v Gradcu novo cerkev, posvečeno presvetemu srcu Jezusovemu. Monumentalna zgradba, izdelana v čistem gotičkem slogu, ima poleg prostranih cerkvenih prostorov tudi podzemeljsko kapelo in pa zvonik, ki je sedaj najvišji na Štajerskem.

Notranjo oplešavo te cerkve so pričeli z napravo orgelj. Ker so bile baš za časa našega bivanja v Gradcu dodelane, vdeležili smo se lahko, pa tudi z veseljem njih poskušnje. (Orgelprobe).

Orglje (op. 550) je postavila sloveča tvrdka E. F. Walcker & Comp. v Ludwigsburg-u. One imajo na dveh manualih in v pedalu skupno 36 izpremenov z 2367 piščalmi.

Lahko si misli cenjeni čitatelj, kako mogočno je donelo po širnem božjem hramu, kadar so zapele vse piščali.

V gneči zbranega razumništva smo poslušali pred vsem posamezne izpremene in njih zveze, a na to veličastne zборе:

1. „Ave Maria“ od Orlando di Lasso (1520 do 1594).
2. „Sonate pascale“ od Lemmens-a (1823).
3. „Gloria“ od Palestrina (1524—1594).
4. „Kor iz Magnificat“ od J. S. Bach-a (1685 do 1750), katere je pelo blizo 100 pevcev in pevk.

Vidno ganjeno je zapustilo občinstvo cerkev; pa tudi mi smo šli od tod, srčno želeč, da bi nam bilo še kedaj usojeno, slišati to mojstrsko dovršeno delo svetoslavne tvrdke. Ignacijev.

Društveni vestnik.

Iz ptujskega okraja. Naše učiteljsko društvo je zborovalo dne 6. novembra. Akovavno vdeležba ni bila taka, kakoršna je na korist učiteljstva želeli, je vendar predsednik Robič z veseljem otvoril zborovanje, z veseljem zaradi tega ker smo se po večtedenskih počitnicah zopet zdravi in veseli videli. Pozdravi nas vse prav prisrčno, osobito pa naša nova društvenika: gg. Kresnik-a (Sv. Vid) in Kranjčič-a (Ptujška okolica), katerima kliče imenom društva: „Dobro došla!“ (Živio!). Predsednik nadaljuje, da po marsikaterih težavah, s katerimi se je bilo našemu delovanju na polju vzgojevalnega pouka v pretečenem šolskem letu boriti, smo v minolih velikih počitnicah toliko okrevali, da nam je možno prestopiti zopet k pravemu delu, ki nas čaka v novem šolskem letu, katero smo ravno začeli. Bog daj, da bi to delo tudi častno zvršili.

Rešili smo sledeče točke vsporeda:

I. Zapisnik 3. julija se odobri.

II. Dopisi:

a) G. c. kr. okr. šolski nadzornik je prejel od g. c. kr. okr. glavarja nastopno pismo, katero predsednik razglasi učiteljstvu na znanje: „Vaše blagorodje! Nj. prevzvišenost g. c. kr. namestnik je z dopisom dne 24. avgusta t. l. blagovolil naznaniti, da ga čestitko, katero mu je izjavilo pri okr. uč. konferencijah zbrano učiteljstvo ptujskega okr. glavarstva k dvajsetletnici njegovega službovanja kot namestnik

na Štajerskem, resnično temveč veseli, ker mu je ta čestitka dokaz, da učiteljsko prav razumeva njegovo resnobno prizadevanje: vzvišeni smoter ljudske šole pospeševati in ji do one stopinje pripomoči, da zamore mladini dati pravo izobraževanje srca in uma in ji vcepiti neomahljivo zvestobo do vladarske rodovine in navdušeno ljubezen do mile očetnjave! V sled višjega naročila prosim Vaše blagorodje, da razglasite to pismo učiteljstvu na znanje in da mu izročite najboljšo zahvalo Nj. prevzvišenosti. Ptuj, 30. avgusta 1890. C. kr. glavar: Marek.“ („Živio“-klici.)

b) Odbor Slov. pevskega društva“ vabi z dopisom dne 18. sept. t. l. učitelje k pristopu in k skupnemu delovanju. Predsednik prebere tudi § 4 in 5 dotičnih pravil, na kar večina navzočih pristopi. Poverjenikom se izvoli g. učitelj Copf, kateri bode posredoval med družtvoma.

c) Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ priporoča z dopisom dne 18. septembra banko „Slavijo“ za zavarovanje na življenje in z dopisom dne 24. septembra želi nasvete o kraju, vsporedu in o primernih vprašanjih prihodnjega glavnega zborovanja. Zaradi obilnejše vdeležitve nasvetuje naše društvo, naj se vrši glavno zborovanje vselej v velikih počitnicah.

d) V zadevi razposojila knjig še predsednik naznani, da bo knjižničar vsikdar 1 uro pred vsakim društvenim zborovanjem v knjižnični sobi.

III. G. nadučitelj Kaukler je prednašal „o ustnem soštevjanju v vrstah“ ter nas seznanil z različnimi kombinacijami, katerih sicer v Močnikovih računih ni, a po katerih se učenci vendar v soštevjanju na pamet zelo urijo.

IV. Prihodnje zborovanje se določi na 4. dan decembra in bo ob jednem glavno zborovanje. Nadjamo se bolj obilne vdeležbe.

Iz kranjskega okraja. Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja imelo je v 3. dan t. m. v mestni dvorani v Kranju svoje občno zborovanje. Vdeležba bila je srednja, namreč jedna zastopnica lepega spola, 14 učiteljev in jeden podporni ud g. Jos. Keršič, iskren šolski prijatelj.

Zborovanje otvori predsednik g. Jelenc ob 10. uri s prisrčnim pozdravom navzočim. V svojem nagovoru omenja, da je bil prvi občni zbor sklican v 14. dan avgusta, a vsled prepiche vdeležbe niti zborovati ni mogel, kar je jako obžalovali, ker ima ravno učiteljsvo hudega sovražnika, kateri se poslužuje najpoglejših sredstev v svoje namere, da, zanikuje nam celo patriotizem. S takim sovražnikom ne moremo paktirati, boriti se hočemo in zmagati. To pa posamičnikom ni lahko, kajti v jednosti je moč in le tako bode mogoče vspešno odbijati neosnovane, zlobne napade, naj pridejo od koder koli.

Na to prebere g. tajnik M. Kos svoje poročilo o društvenem delovanju. Iz tega posnamemo, da je imelo društvo ustanovno zborovanje v 1. dan maja t. l., a odbor je imel 2 seji. Društvo ima 41 udov, 38 pravih in 3 podporne. Društvo je pristopilo k „Zavezi“ ter poslalo k zborovanju svoje delegate, kateri so s polnoštevilno vdeležbo napravili jako dober vtis.

Blagajnik g. J. Režek poroča o materialnem stanju društva.

Pevovodja g. M. Debelak nasvetuje: 1. društvo naj pristopi k „Glasbeni Matici“, 2. naj kupi vse do sedaj izšle muzikalije „Gl. M.“ in 3. naj kupi pesmi Ludovika Kube: „Slovanstvo v svih spevih“, kar se za letos ni odobrilo, ker bo kupila vse te muzikalije učiteljska knjižnica, katera jih lahko prepušti društvu v uporabo.

Za tem predaval je g. M. Kos „o okrajnih učiteljskih društvih“ tako zanimivo, da ga je vse pazno poslušalo ter z živahnim odobravanjem vsprejelo poročilo.

V imenu odborov predlaga g. Fr. Luznar: 1. slav. zbor naj sklene vsprejeti v društvena pravila določbo, da se skrbi za to, da se postavijo umrlim

društvenikom nagrobni spomeniki; 2. društveno zborovanje se naznanja društvenikom v „Učiteljskem Tovarišu“, „Popotnik-u“ in „Slov. Narodu“, posebna vabila naj se pošiljajo le podpornim udom; 3. voli naj se odsek 5 udov, kateri ocenjuje ter poroča skupščini o novih knjigah, obsegajočih pedagoško stroko in o knjigah za otroške knjižnice primernih. — V omenjeni odsek so bili zvoljeni gg. Andr. Žumer, K. Benedik, M. Kos, J. Pezdič in gospica M. Sittig-ova.

Po tem predlaga g. L. Jelenc, da bi društvo začelo izdajati načrte šolskih okolišev kranjskega okraja ter naj se v to svrlo voli odsek 5 udov, ali pa prepusti odboru, kateri naj v svojih ukrepih poroča pri prihodnjem zborovanju. Poslednje obvelja.

Z burnimi „živio“-klici bila je vsprejeta sledeča resolucija g. L. Jelenc-a:

1. Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja se zahvaljuje sl. „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ na moškem in jedernatem odgovoru na neosnovane in podle napade na slovensko učiteljsvo v predalih zloglasnega „Rimskega katolika“.

2. Slavno uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ pa naprosi, naj blagovoli ponatisniti v svojem listu v celoti isti odgovor v jedni prihodnjih številki.

V novo društveno vodstvo so bili izvoljeni gg. L. Jelenc, A. Kmet, A. Likozar, Fr. Luznar, J. Pezdič, J. Režek in A. Rozman, delegatom pa gg. L. Jelenc, A. Likozar, Fr. Luznar, J. Režek in J. Traven.

Mi želimo odboru, da bi tudi v prihodnje neustrašeno deloval in tako branil čast društva ter odločno odbijal napade na šolstvo naše. —r.

Litija ob južni železnici, 21. novembra t. l. Pri prvem občnem zboru „učiteljskega društva“ za litijski šolski okraj so bili v društveno vodstvo (odbor) izvoljeni sledeči gg.: J. Ravnikar, nadučitelj v Litiji, predsednik, Jurij Adlešič, nadučitelj v Šmartnem pri Litiji, tajnik in predsednikov namestnik, Iv. Bartl, učitelj v Šmartnem, pevovodja, gospica Sofija Podkrajšek, učiteljica v Litiji, blagajničarica; odborniki so pa gg.: Franc Kovač, učitelj v Zatičini, Iv. Škrbinec, nadučitelj v Višnjigori in Jos. Zajec, nadučitelj v Velikem gabru. — Društvo je tudi pristopilo k „Zavezi učiteljskih društev“. Delegati za prihodnjo veliko skupščino „Zaveze“ voljeni so gg.: Jurij Adlešič, Iv. Jeglič in J. Ravnikar. Udov društvo šteje 25. Obširno poročilo o tem zborovanju pride v prihodnji „Popotnikovi“ številki.

Dopisi in druge vesti.

Maribor. Pred tukajšnja izpraševalno komisijo za splošne ljudske in meščanske šole so delali od 10. do 22. t. m. preskušnja učiteljske sposobnosti, in sicer za splošne ljudske šole 3 gspdc. kandi-

datinje in 17 gg. kandidatov, za meščanske šole pa 3 gg. kandidatje (Maier Rudolf, Gaischeg Adolf in Sketh Karl) vsi 3 iz II. skupine.

Od prvih 20 kandidatov oziroma kandidatinj

so skušnje vsi dostali, jedna gospodična (Michelitsch iz Ptujja) celo z odliko, od kandidatov za meščanske šole sta dostala skušnje dva, jeden (g. Gaischeg) z odliko. Jeden kandidat (gosp. Maier) pa je po praktičnem poskusu odstopil. Od kandidatov za ljudske šole morata 2 kandidata skušnje iz veronauka ponavljati.

Naloge, ki so se dajale za pismeni izpit, podamo prihodnjic. Danes nam nedostaje prostora.

Iz Radovljice. Koncert, kojega je naše učiteljsko društvo povodom imendana Nje Veličanstva presvitlce cesarice dne 19. novembra v šolskem posloplju radovljiškem priredilo, sme se po vsem imenovati sijajnim.

Radovljica vže dolgo časa ni imela takega muzikalnega vžitka in tudi v skromni šolski sobi radovljiški se ni zbralo še nikdar toliko odlične gospode, zavednega meščanstva in šolstvu naklonjenega občinstva od blizu in daleč kakor baš napominani večer.

Mej odličnjaki zapazili smo visokorodnega gospoda okrajnega glavarja markiza Gozani-ja, blagorodnega gospoda okrajnega sodnika Ivana Brie-a, za šolstvo jako vnetega gospoda notarja Ivana Plantau-a, veliko častite duhovščine in gospodov uradnikov.

Koncert začel se je z nagovorom društvenega predsednika g. Marka Kovžce. Iz srca so mu tekle besede, kajti uresničeno je videl svojo idejo — dejanskega delovanja našega društva — v tako lepi obliki.

Temu sledil je veličastni zbor: Foerster-jeva „Pobratimija“. Pripomnim naj, da so peveci svojo nalogo izvršili vseskozi izvrstno. Vsaj so nam pa tudi imena: Pianeki, Piš, Podkrajšek, Rozman, Rus itd. porok, da je bil vžitek res izreden, in da je moral zbor po burnem odobravanju posameznih točk naposled dodati še veličastno Hajdrich-ovo skladbo „Jadransko morje“.

Isto velja tudi o kvartetu „Kje djeva ma“ (gg. Rus, Ārman, Piš, Rozman) in o solopetju gospoda Pianeki-ja, ki se je pokazal jako izobraženim in nadarjenim pevcem.

Dasi ne naklalam naloge ekscerpirati slavnostni govor gospoda H. Podkrajšek-a, sledi naj tu doslovno:

Slavno občinstvo, častita gospoda!

V nezatni sobani, kjer čez leto in dan sedeva brezskrbna mladina, zbrali ste se danes v velikem številu ter se odzvali vabilu mladega našega društva, ki je s tem prvim korakom v javnost pokazalo svojo smer, idejalno, kakor je tudi idejalno in blagonosno stanovsko delovanje jegovih udov.

Ni še dolgo, odkar se je rodila misel, da se osnuje učiteljsko društvo za naš okraj, ni še dolgo odkar je osnovalni odbor začel svoje delovanje in prav pred kratkim vršil se je v ravno teh prostorih prvi občni zbor mladorojenega društva, društva, ki je priredilo prvi ta svoj koncert ter tako pokazalo

svoje življensko moč, svojo energično voljo vzdržati se na površju.

Naše društvo goji blage namene. Podpirati hoče naše šolstvo materijelno, in to tem načinom, da bode s čistimi doneski zabavnih in pevskih večerov, koncertov itd. opisavalo šole tega okraja ustanovnim udom šolskega društva „Narodna šola“. To društvo, ki jako blagodejno deluje vže veliko let v korist naše ljudske šole, dajalo bode potem našim šolam šolskega blaga, ki se bode delilo med revno deco.

Revne šolarčke hočemo torej podpirati in tem načinom vnemati tudi njihove stariše, naš priprosti narod za ljudsko šolo, za šolo, ki teži po tem, da izobrazuje naš ljud, da mu blaži srce, da ga vspobolja za življenje v najširjem pomenu besede.

Ljudska šola nareja si pot v srca starišev skozi srca otroška. Velevažno je to načelo za naše razmere, kjer izvira mržnja do šole in učitelja čestokrat tudi iz prevelike revščine obitelji, ki ne zmore toliko, kolikor potrebuje otrok za šolo.

Čim intenzivneje bode torej naše delovanje, tem večji tudi vspehi pri pouku, tem večja ljubezen do šole, izvora vsega dobrega in koristnega.

Kolikoga pomena in kolike vrednosti pa je za vsako državo v narodno gospodarskem in političnem oziru na zdravi ljudskošolski podlagi vzgojen narod, to ve nam povedati občna svetovna povestnica, to veste ceniti pa tudi Vi, slavna gospoda, ki ste prihiteli v tolikom številu današnji večer na ta prostor. — Dejansko ste nam pripomogli zvrševati zadačo, katero smo si napisali na naš društveni prapor.

Slovenski ljudski učitelj smemo pa tudi ponosni biti na ta vspeh. — Živa priča nam je, da je duh, ki prešinja nas, prodrl v vse sloje človeške družbe, da ta duh narodne prosvete navdaja Vas in nas jednako močno.

Baš to nam je pa tudi tešilo v našem težavnem poslovanji. Zavest, da stoji na naši strani razumištvu, ki nas podpira v vsih naših težnjah, ki nam dejansko pomaga vresničevati naše namere, ta daje nam pogum, da bodemo vstrajali do zadnjega dne življenja našega delujoči za najblazji ideal človeštva, za njega izomiko.

Bili pa so časi, ko ljudski šoli ni bilo tako lahko zvrševati zvišene te naloge, ko je bil nje činitelj, ljudski učitelj, prav trpin ne le v šoli, temveč tudi izvan šole.

Ni čuda, da je ljudstvo tavalo po temi, da ves priprosti narod ni vedel ničesar o dobrotah pametne vzgoje in pametnega pouka.

Toda obrnilo se je na bolje. Prišel je preobrat; prejšnji nazori o ljudski šoli in ljudskem učitelju so izginili, ostal je le spomin na nje, spomin, ki nas navdaje s tem večjo hvaležnostjo do onega, ki je ta koreniti preobrat povzročil. Z državno ljudskošolsko postavo dobila je naša ljudska šola ono reformo, katera ji je bila po duhu časa primerna in potrebna.

Ljudskemu šolstvu je došla zaslomba od najvišjega mesta; od tam so dohajali ukazi, ki so doveli šolstvo in učiteljstvo do one stopnje, katero zavzima dandanes v življenju.

Ta stan ponižan in teptan, ponosno se stanovom drugim družji.

Te besede so pomenljive za vsakega ljudskega učitelja, pomenljive za učiteljska društva današnje dobe.

Tudi odbor našega učiteljskega društva je uvaževal to. Svojo prvo veselico priredil je v proslavo imendana presvite cesarice, zveste družice vrhovnemu zaščitniku ljudskega šolstva, presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Vsi narodi širne Avstrije tekmujejo, dostojno poveljčavati take eminentno patriotične praznike.

Vsaj je pa tudi blagost vse vladarske hiše tako velika, tako nedosežna, da ji ni jednake nikjer.

Lepšega povoda za to slavnost torej ni bilo, in tudi jaz ne bi mogel dostojneje zvršiti svojega govora, ne da bi se spomnil poleg Nje, katere imendan danes slavimo, tudi Njega, ki nam je vstvaril naš prepored.

Vskliknem torej presvitemu cesarju Franje Jožefu I. in presviti cesarici Elisabeti trikratni slava, slava, slava.

Koncert je končal z veličastno cesarsko himno, katero je zbor pel jednoglasno in jo je občinstvo poslušalo stoječ.

Ker je bila vdeležba jako mnogobrojna in so prijatelji šolstva darovali lepe vsote, bilo je odboru mogoče po sklenjeni bilanci s čistim prebitkom opisati štiri šole ustanovnim udom društva „Narodna šola“.

Žreb je odločil šole: Begunje, Koroška Bela, Breznica in Jesenice.

Odbor je 20. t. m. tudi sklenil, da oživotvori godbeni klub, ki ima delati na to, da preskrbi za predpustno veselico v prid šolstvu tega okraja godbeni del. V to svrhu so prijavili svojo pomoč gg.: Podkrajšek, Rosman I. gosli; Piš, Simon II. gosli; Rus viola; Planecki celo; Rozman bas.

Krepko naprej! Ignacijev.

Tirolska še nima dež. šolskega zakona, ker se dosedaj večina dežel. zbora ni mogla odločiti, da bi državi prepustila dosti vpliva v šoli. Sedaj se pa govori, da so se vlada in tirolski konservativci dogovorili, da se sklene tak zakon. Vladna predloga je vže baje izdelana. Cerkvi se bode dal velik vpliv v šolstvu. V deželnem šolskem svetu bode sedelo mnogo duhovnikov. Če bi zastopniki cerkve ugovarjali kakemu sklepu deželnega šolskega sveta iz verskih ali nraštvenih vzrokov, bode se stvar prepustila v odločbo učnemu ministerstvu, katero pa mora poprej vprašati tirolske škofo za njih mnenje in po tem odločiti.

Poziv slovenskim pisateljem!

Odbor „Matice Slovenske“ se obrača do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih z iskreno prošnjo, da bi čim prejete boljše poslali kaj primernih donoskov za prihodnji „Letopis“.

Kakor letos se bodo sprejemali tudi v prihodnjem letu samo izvirni znanstveni in znanstveno-poučni spisi iz raznovrstnih strok človeškega znanja; vendar je želeli, da bi častiti gospodje pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo potrebam naroda slovenskega ter zaradi svoje splošne zanimljivosti prijajo večini Maticinih društvenikov.

Rokopisi naj se pošiljajo najpozneje do konca marteja 1891. l. predsedništvu „Matice Slovenske“ v Ljubljano.

Po pravilih določena nagrada v „Letopis“ vsprejetim spisom se bode izplačevala, kadar bode knjiga dotiskana.

V Ljubljani, 31. oktobra 1890.

V imenu „Matice Slovenske“:

Prvomestnik:	Odbornik:
Josip Marn.	Anton Bartel.

Razpis častnih daril.

Da bi pospešila razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje „Matica Slovenska“ po določilih Jurčič-Tomšič-eve ustanove

300 goldinarjev

častnega darila dvema povestima slovenskima, in to:

- 200 gld. povesti, obsegajoči najmanj 10 tisk. pol, in
- 100 gld. povesti, obsegajoči najmanj 5 tisk. pol.

Snov obema povestima bode zajeta iz zgodovine ali sploh iz življenja naroda slovenskega. Obe povesti morate biti pisani takó, da po obliki in vsebini svoji ustrezate umetniškim zakonom pripovedne književnosti ter poleg tega ugodite literarnim namenom „Matice Slovenske“.

Pisatelj, kateremu se prisodi častno darilo iz novcev Jurčič-Tomšič-eve ustanove, prejme vrhu tega za svojo povest še navadno pisateljsko nagrado, katere plačuje „Matica Slovenska“ po § 15 svojega opravilnega reda po 25—40 gld. za tiskovno polo.

Rokopisi naj se brez pisateljevega imena pošiljajo odboru „Matice Slovenske“

do 1. oktobra 1891. l.

Pisateljovo ime naj se pridene rokopisu v zapечатem listu, na katerem je zapisano dotično geslo.

Večkrat se je povdarjalo, da „Matica Slovenska“ podaja svojim članom premalo leposlovnega berila. S tem razpisom hoče Maticin odbor pokazati, da ga je resna skrb, po vsi svoji moči pospeševati tudi razvoj leposlovne književnosti slovenske ter članom svojim podati v roko lepo zabavno knjigo. Zatorej

se pa podpisani odbor tudi nadeja, da ga bodo pisateljji slovenski podpirali v njegovem trudu ter se častno odzvali njegovemu domoljubnemu pozivu.

V Ljubljani, 31. oktobra 1890.

Odbor „Matice Slovenske“.

Odlikovanje. C. kr. dež. šolski nadzornik v Gradcu, gosp. dr. Janez Zindler, dobil je red železne krone III. vrste.

(Višja slovenska dekliška šola v Ljubljani.) Mestni zbor Ljubljanski je pred kratkim po nasvetu poročevalca združenih odsekov finančnega in šolskega g. Valentinčič-a skoro jednoglasno sklenil: 1. Mesto Ljubljansko prevzame dar g. Josipa Gorupa. 2. Obvezuje

se v ustanoviti višjo dekliško šolo s slovenskim učnim jezikom proti temu, da za vzdrževanje te šole deželni zbor privoli 4000 gld. letne podpore in mestu prepusti bolniška poslopja s pripadajočim delom vrta, ter otvori to šolo takrat, kadar pride v posest g. Josipa Gorupa darila; 3. Mestnemu magistratu se naroča, da potrebno o tej zadevi ukrene.

(Pri izpitih za občje ljudske in meščanske šole v Ljubljani) napravilo je jedenajst kandidatov izpit usposobljenja za ljudske šole, in štiri kandidatkinje izpit iz francoščine, mej temi jedna z odliko. Jeden kandidat za meščanske šole (II. skupina) je pri izpitih propadel. — Isto tako propal je tudi jeden kandidat za ljudske šole.

Raznoternosti.

[Slušateljice zdravilstva na Cüriškem vseučilišču.] Nedavno hoteli ste dve slusateljci zdravilstva v Cürihu delati prvi državni izpit. Obe sta bili Avstrijanki in sta tudi pohajali po predpisanem redu vseučilišče. Imeli ste maturitetni spričevali avstrijskih gimnazij. Vseučilišni senat je pa spoznal, da dotični maturitetni spričevali ne zadoščata in ju ni pustil k izpitu. Jedna se je takoj oglasila, da je pripravljena ponavljati izpit na kaki švicarski gimnaziji in je res maturo v Švici napravila z odliko, potem pa še 1. državni izpit zdravilstva.

[Nevarnost pokužkih.] Prof. Nothnagel na Dunaju je pred kratkim svojim slusateljem predstavil bolno damo, ki boleha za jako nevarno boleznijo na jetrih. Dama boleha za mehurnim črvom v jetrih, katerega je dobila na kužku. Ta črv je le 4 milimetre dolg in živi kot zajedna na psu. Ker se majhni kužki vedno ližejo, ni čuda, če taka zajedna pride na jezik psu in potem v človeka, ki ljubka takega psa. Bolezen je smrtna, če ta črv pride v jetra. Poslednja leta se ta bolezen jako širi, ker se je udomačilo ljubkanje majhnih psov.

Vabilo. Celjsko učit. društvo ima v nedeljo 7. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj mesečni zbor s sledečim dnevnim redom: a) Petje. b) Zapisnik. c) Društvene zadeve. d) Poročilo o časnikih. e) Telovadba po vojaških načelih; praktični poskus g. Bl. Jurko. f) Drobničice iz naše vprašalne škrinjice. g) Nasveti. K obilnej vdeležbi vabi vljudno odbor.

Vabilo. „Učiteljsko društvo za ptujski okraj“ ima v četrtek dne 4. decembra ob 10. uri predpoldne v okoliški šoli svoje glavno zborovanje. 1. Zapisnik 6. novembra. 2. Naznanila. 3. Poročilo o društvenem delovanju. 4. Prednašanje. 5. Volitev odbora. 6. Nasveti. K mnogobrojni vdeležbi vljudno vabi predsednik.

Vabilo. „Ormoško okrajno učiteljsko društvo“ vabi vse p. n. gg. ude k zborovanju na dan 4. decembra t. l. točno ob 11. uri v Ormoško šolo. Fran Rakuša, predsednik.

Vabilo. „Konjiško učiteljsko društvo“ vabi vse p. n. gg. ude k zborovanju na dan 3. decembra t. l. točno ob 10. uri v šolo v Konjicah. Odbor.

Vabilo. „Brežiško-sevniško učiteljsko društvo“ zborovalo bode v četrtek, dne 4. decembra, v Pišecah s tem-le vspeedom: 1. Zapisnik, dopisi in društvene zadruge. 2. Predavanje o šolskih vrtilih, poročevalec g. Moric. 3. Vplačevanje društvenine. 4. Volitev delegatov za prihodnji občni zbor „Zaveze.“ 5. Nasveti. Pričetek ob 10. uri. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Vabilo. „Učiteljsko društvo za mariborsko okolico“ bode imelo v četrtek, dne 4. decembra 1890 ob dveh popoldne svoje redno zborovanje v Mariboru v navadnih prostorih s tem-le vspeedom: 1. Zapisnik in dopisi. 2. Poročilo predsednikovo o zvršitvi sklepov zadnje seje. 3. Predavanje. 4. Razni nasveti. K obilni vdeležbi vljudno vabi odbor.

Zahvala.

„Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj“ je v svoji skupščini v 3. dan novembra t. l. v Kranju z živahnim odobravanjem sklenilo izreči „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ najtoplejšo zahvalo, ker je tako moško in odločno odgovorilo dr. Mahnič-a neosnovanim in podlim napadom na slovensko učiteljsvo. Tako jekleno postavi se vselej v bran, slavna „Zaveza“, nasproti sovražnikom našim!

V Kranju, 3. novembra 1890.

M. Kos,
tajnik.

L. Jelenc,
predsednik.

Razpis natečajev.

Št. 1174.

U iteljske službe.

V **Ptujskem** šolskem okraju se umeščajo:

1. Učiteljska služba pri **sv. Janžu** na dravsk. polju, IV. plačilni razred in prosto stanovanje;
2. Podučiteljski mesti pri **sv. Lovrencu** v slov. goricah in v **Manjšpergu**, IV. plačilni razred, prosto stanovanje;
3. Dve podučiteljski službi pri **sv. Urbanu** poleg **Ptuja**, IV. plačilni razred in jedno prosto stanovanje v šolskem posloppju.

Prosilci in prosilke naj vložijo svoje redno podprte prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 21. decembra t. l.** na dotični krajni šolski svet. Okr. šolski svet v **Ptuju**, 7. novembra 1890.
1-2 *Predsednik: Marek s. r.*

Št. 434.

Učiteljske službe.

V **Rogačkem** šolskem okraju se umeščajo:

1. Učiteljska služba pri **sv. Roku** poleg **Sotle**, IV. plačilni razred, stanovanje v novem šolskem posloppju;
2. Učiteljska služba pri **sv. Jurju** na **Donački gori**, IV. plačilni razred, šolsko posloppje s stanovanjem za učitelja začasno v **Rogačkem trgu**;
3. Podučiteljsko mesto v **Kostrivnici**, IV. plačilni razred s prostim stanovanjem v šolskem posloppju.

Prosilci (ad 3 tudi prosilke) naj vložijo svoje redno podprte prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani in (ad 1 in 2) da so sposobni za subsidiarčen pouk v katoliškem verouku — potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 21. decembra t. l.** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet **Rogatec**, 7. novembra 1890.

1-2

Predsednik: Marek s. r.

Št. 862.

Učiteljska mesta.

V tem okraju se s tem razpisuje:

1. Mesto podučitelja oziroma podučiteljice pri **sv. Luciji**;
2. Mesto podučitelja ali podučiteljice na **Serpenici**;
3. Mesto podučitelja in podučiteljice **Zalazčadra** (Perbla-Cadra) in
5. Mesto učitelja-voditelja na **Bukovem**.

Dohodki vseh mest so določeni v deželnih postavah 10. m. m. 1870 in 4. m. m. 1879.

Popotovalni učitelj dobil bode 100 gld. — odškodnine za poti (in postavne dohodke učitelja).

Prosilci naj vložé sem-le prošnje s postavnimi spričevali v 6 tednih po razglasenju tega razpisa v „Osservatore Triestino“ po predpostavljjenih oblastnijah.

C. kr. okr. šolski svet v **Tominu**, dne 16. novembra 1890.

Predsednik.

„Popotnik-ov koledar za slovenske učitelje 1891“

s popolnim imenikom šolskih oblastnij, učiteljišč, ljudskih šol in učiteljskega osebja po Južno Štirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroškega bode te dni dotiskan ter se začne razpošiljati, kakor hitro izvrši knjigovezec svoje delo.

Koledarja zunanja oblika bode slična prejšnjim letnikom.

Po vsebini pa svoje prednike v maršičem prekaša. Zlasti bodo p. n. tovariši in tovarišice našle v imeniku mesto načelnikov krajnih šolskih svetov in šolskih ogled, **katere smo na občo željo izpustili**, druge zanimive podatke, kateri jim bodo brez dvojbe ugajali.

Popotnik-ov koledar 1891 stoji:

v platno vezan komad	1 gld. 20 kr.
v „ „ „ z zlato obrezo	1 „ 35 „
v usnje „ „ „ in zaklopnico	1 „ 50 „

(po pošti 5 kr. več)

ter se naroča najbolje po poštni nakaznici pri podpisanem izdajatelju.

M. J. Nerat,

izdajatelj in urednik „Popotnik-a“ v Mariboru, Reiserstrasse 8.

Vsebinska. I. Temperament gledé na vzgojo otrok. (III.) (Fr. S. Lekše.) — II. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. (XII.) (H. Schreiner in J. Koprivnik.) — III. Iz deželnih zborov. — IV. Slovtstvo. — V. Družbe sv. Cirila in Metoda redna V. velika skupščina v Ljubljani. (III.) — VI. Iz „Zaveze slov. učiteljskih društev“. — VII. Pisma iz Gradca. (VI.) (Ignacijev.) — VIII. Društveni vestnik. — IX. Dopisi in druge vesti. — X. Raznoternosti. — XI. Natečaji. — XII. Naznanilo.